

Kosmopolitisme zomereditie-6

Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
Maieutiek 2019

Eerwereld

Eer is gerelateerd aan het vermogen van de traditie om de toekomst te dragen.

Veranderen van eerwereld kan niet worden opgelegd door argumenten of feiten.

Het idee moet breed gedragen worden dat nieuwe opvattingen de toekomst wel beloven en dat daartoe oude tradities achtergelaten moeten worden. Dat moet in de praktijk gestalte krijgen en in de ervaring direct het gevoel opleveren dat je het goede doet. Desnoods met pijn in het hart.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Eerwereld in verandering

- Een eerwereld is de verdeling van eer onder gelijken met eigen codes die je niet verloochent, want ook jouw eer hangt er vanaf. Het duel of de strijd van de ridder werd daarom serieus genomen.
- Wanneer de eerwereld veranderd is, wordt iemand die serieus een duel aangaat of ridder is belachelijk gevonden. (Don Quichot)

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Vindicat

Vershil in kritiek op ontgroeningen door mensen van Vindicat (gedeelde erecode) en buitenstaanders.

Wanneer je een proces aanspant ben je automatisch buiten de erecode. (er is een boeteclausule)

Doordat er meer mensen studeren en politieke macht dragen, die niet bij het corps hebben gezeten, verliest het corps zijn onaantastbaarheid en wellicht op termijn deze erecode.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Erecode in verandering

Elke verandering van de eerwereld en de gebruikte erecode kent verliezers. De meisjes met gebonden voetjes, de huisvrouw die moet verdedigen waarom ze geen carrière heeft gemaakt, de militair die geloofde in absolute gehoorzaamheid.

Te vroeg van erecode veranderen is net zo funest voor je plaats in de samenleving als te laat veranderen.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Eer en verlies van eer

Er zijn situaties waarin waarden of zelfs wetten overtreden worden, waarbij de dader geen eer verliest of zelfs eer wint, terwijl het slachtoffer wel eer verliest.

Misbruik, discriminatie, klokkenluiders zijn voorbeelden daarvan. Wanneer je het aan de kaak stelt verlies jij als slachtoffer vaak meer status in de gemeenschap dan de dader.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Mondialisering

Veranderingen versnellen enorm door mondialisering.

Eerwereld lijkt oppervlakkig nog op vroeger, maar heeft ook allerlei moderne trekjes.

(K blz. 105-108)

In de mondialisering moeten we zoeken naar het ontstaan van waarden en eer in een menselijke context. De vraag is wat delen we zodanig met elkaar dat we het allemaal nodig hebben?

Maar de abstracte vreemde is iets anders dan de aanwezige vreemde! Appiah zegt; "Blijf praktisch!"

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Vroeger... het gedeelde narratief

Boy the way Glen Miller played,
Songs that made the hit parade,
Guys like us we had it made,
Those were the days,
And you know where you were then,
Girls were girls and men were men,
Mister we could use a man like
Herbert Hoover again,
Didn't need no welfare states
Everybody pulled his weight,
Gee our old Lasalle ran great,
Those were the days

People seemed to be content.
Fifty dollars paid the rent.
Freaks were in a circus tent.
Those were the days

Take a little Sunday spin,
Go to watch the Dodgers win.
Have yourself a dandy day
That cost you under a fin.
Hair was short and skirts were long.
Kate Smith really sold a song.
I don't know just what went wrong
Those Were the Days

Theme song Archie
Bunkershow 1971

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Pluralisme

Pluralisme; we zijn allemaal gelijk, in zoverre dat we allemaal verschillend zijn. Arendt legt uit dat we dat verschillend zijn ook willen laten zien aan elkaar. Dat maakt ons tot identiteit, maakt ons mens. Te grote assimilatie verhuult identiteit.

Arendt legt a.h.v. haar joodse positie haarfijn uit dat er een verschil is tussen eenheid in de familie en in de politiek.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

(On)gedeeld narratief

Wie is de vreemde? De vreemde deelt het basale narratief niet.

Witte kerst, Sinterklaas en zwarte Piet, kerkklokken op een stille zondagmorgen, kinderen die buitenspelen in de zomeravond. (Zie de tekst van de Archie Bunker show)

Het gaat duidelijk niet om echte ervaringen, maar juist om het ideaal-narratief dat helpt om de geschiedenis en het heden tot een begrijpelijk geheel te maken.

Alleen al de vraag naar de inhoud van het narratief maakt het stuk. En dat kan als kwetsend worden ervaren.

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Verplichtingen tegenover vreemden

Ene uiterste wordt gevormd door grenzen aan tolerantie. (K. 160),

De andere grens door de gedachte dat andere mensen er toe doen.

In hoeverre doen de anderen ertoe, m.n. in hun anders zijn?

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Liefde voor de mensheid?

Populisme stelt eigen volk eerst, de kosmopoliet is een wereldburger.

Adam Smith (K. 172); De kosmopoliet is begaan met ramp in China maar meer geraakt door klein(er) persoonlijk leed. Conclusie: liever ratio dan gevoelens bij kosmopolitisme?

Maar mag het kosmopolitisme daarmee (gevoelsmatig) onmogelijke eisen stellen?

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

Het noodprincipe

- “Als je iets ergs kunt voorkomen door iets minder ergs te laten gebeuren, dan moet je dat doen.”
(Unger en Singer K.177)
- “Als je degene bent die in de beste positie verkeert om iets heel ergs te voorkomen, en het kost je niet veel, dan moet je het doen.” (Appiah 178)
 - Het noodprincipe is een basisverplichting, maar is het daarmee klaar ook als er nog onvervulde rechten liggen? (182)
 - Verplichtingen moeten rekening houden met nabijheid/ familie gevoelens,
 - Verplichtingen moeten rekening houden met verschillende waarden.
- Levens redden kan niet ons enige doel zijn, dat wordt een platte onleefbare wereld. (183)

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

17/1

Kosmopolitisme en culturele identiteit

Wiens narratief is waar? Dit is een logisch onmogelijke vraag; ‘waarheid’ en ‘narratief’ maken geen deel uit van hetzelfde domein.

De zoektocht naar een gedeeld narratief kan door feiten en culturele toe-eigening worden belemmerd.

Alweer wordt een onderzoek ingesteld....Kun je je ook verschuilen achter de waarheidsvraag?

Kun je je ook verschuilen achter slachtofferschap?

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

17/2

Hoe gevoelig mag je zijn?

- <https://www.youtube.com/watch?v=zhuOZq7u6wM>

Maieutiek-2019 zomer kosmopolitisme-6

17/3